

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteén
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/809-

27. februar 2023

Dokument 8:127 S (2022-2023) – representantforslag om eldreomsorg og investeringstilskudd fra

Jeg viser til brev av 15. februar 2023 fra Helse- og omsorgskomiteén, der komiteén ber om min uttalelse vedrørende forslag 1-3 i representantforslag 127 S fra Olaug Vervik Bollestad, Dag-Inge Ulstein og Kjell Ingolf Ropstad. De konkrete forslagene er som følger:

- 1. Stortinget ber regjeringen gjennomføre et landsomfattende tilsyn med eldreomsorgen i alle landets kommuner.*
- 2. Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett 2023 legge fram en eldreomsorgspakke, hvor blant annet bedre bemanning og aktivitetstilbud ivaretas.*
- 3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke rammen for Husbankens investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem for å sikre at arbeidet med å få tilstrekkelig med plasser for å møte fremtidens behov ikke stopper opp.*

Svar:

Først vil jeg starte med å si at det gjør dypt inntrykk å høre om eldre som ikke får den hjelpen de trenger. Historiene som har kommet frem de siste ukene er en bekreftelse på at det ikke er god nok eldreomsorg alle steder i Norge. Enten det går på bemanning, kompetanse, mat eller medisiner, er ikke dette den standarden vi skal ha i eldreomsorgen i Norge. Som representantene er kjent med fremmes revidert nasjonalbudsjett for Stortinget i mai hvert år, og det er eventuelle endringer i budsjettet fremmes – ikke gjennom uttalelser til representantforslag.

Regjeringen er opptatt av at eldre skal ha en trygg og god alderdom – uavhengig av hvor i landet man bor. Vi vil legge frem en egen eldrereform før sommeren. Hovedmålet reformen er å gjøre det trygt for eldre å bo hjemme lenger. Å kunne bo hjemme så lenge en ønsker fordrer at det er trygt og sikkert å bo hjemme. Så vil jeg understreke at selv om målet er at vi i økende grad skal løse oppgavene i den enkeltes opprinnelige hjem, kan ikke alt løses der. For noen vil et annet botilbud eller sykehjem være nødvendig for å ivareta den enkeltes trygghet. Er det eneste tilbudet som kan dekke behovet for nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester en sykehjems plass, så har man rett til sykehjems plass.

Når vi skal bedre omsorgen og helsehjelpen de eldre trenger, må vi begynne med fagfolka. Det er avgjørende at de har riktig kompetanse, at de har tid til den enkelte og at de har nok kollegaer. Vi har lagt frem en egen opptrappingsplan for heltid og god bemanning i omsorgstjenesten. Planen skal bidra til å sikre nok fagfolk med rett kompetanse i omsorgstjenesten.

Vi har også satt ned Helsepersonellkommissjonen, som nylig overleverte sin NOU: *Tid for handling!* Den er nå ute på høring, og oppfølgingen av den blir viktig for å sikre en god omsorgstjeneste i dag og for kommende generasjoner eldre.

I 2023 har vi også prioritert en historisk satsing på fastlegeordningen. Gjennom satsingen legger vi til rette for en bærekraftig allmennlegetjeneste. Alle innbyggerne skal være trygge på at de har en fastlege å gå til, og fastlegeyrket skal være attraktivt for både yngre og eldre leger. Satsingen skal bidra til at det blir flere fastleger og at fastlegene får bedre tid til å følge opp pasienter med sammensatte behov og til å samhandle godt med andre deler av tjenesten. Det er viktig for de eldre, som oftere går til fastlegen og ofte trenger tjenester fra flere.

På grunn av den økonomiske situasjonen ble det gjort svært tøffe prioriteringer i statsbudsjettet for 2023. Selv om rammen for investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser i 2023 allerede er oppbrukt, er ikke tilskuddet avvirket. Det at bevilgningen på posten i år er såpass knapp, skyldes den spesielle situasjonen vi er i med høy vekst både i byggekostnader og andre priser. Det er bedre å bygge mer når det er billigere å bygge. Det er derfor vi også har holdt igjen på nye statlige byggprosjekter innen andre områder i år. Samtidig har jeg stor forståelse for kommunenes utålmodighet og det er bra at kommunene viser stor vilje til å bygge nye sykehjems plasser. Jeg vil derfor oppfordre kommunene til å fortsatt planlegge for økt kapasitet innen heldøgns omsorgsplasser, og de må fortsette å henvende seg til Husbanken for bistand og veiledning.

I et landsomfattende tilsyn fører alle statsforvalterne tilsyn med ett tjenesteområde eller tema over et eller to år. Formålet er å avdekke svikt og bidra til forbedring, samt å skape nasjonal oppmerksomhet om området. Landsomfattende tilsyn er ressurskrevende, og for tiden har Statens helsetilsyn fem pågående slike tilsyn:

- 2023-2024: Selvmordsforebygging i spesialisthelsetjenesten

- 2022-2023: Forebygging og gjennomføring av skjerming i akuttavdelinger for psykisk helsevern for voksne
- 2022-2023: Barneverntjenestens ansvar for oppfølging av barn plassert i fosterhjem
- 2022-2023: Nav-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad
- 2022-2023: Landsomfattende tilsyn med kommunale barne- og avlastningsboliger

Tilsynsmyndigheten er faglig uavhengig av løpende politisk styring og prioriterer i stor utstrekning selv hvilke tjenester det skal føres tilsyn med og hvilke temaer tilsynet skal omfatte. Denne prioriteringen skjer blant annet på grunnlag av informasjon om risiko og sårbarhet. Statens helsetilsyn prioriterer områder hvor landsomfattende tilsyn er særlig egnet, og styrer tilsynsressursene mot områder:

- av stor betydning for enkeltmenneskers rettssikkerhet
- der sannsynlighet for svikt er stor
- der konsekvensene av svikt for barn og deres familie og andre tjenestemottakere er alvorlig
- der de som trenger tjenester ikke selv kan forventes å ivareta sine interesser.

Denne prioriteringen innebærer å vurdere omfang, valg av metoder og konkret tematikk for de landsomfattende tilsynsaktivitetene innenfor de eksisterende ressursrammene. Dette er en faglig vurdering som ligger til Statens helsetilsyn, og som pågår løpende.

Statens helsetilsyn har allerede besluttet å gjennomføre tilsynsaktiviteter overfor helse- og omsorgstjenester til eldre. Planleggingen pågår, aktivitetene vil pågå over tid og på ulike måter og aktivitetene vil involvere statsforvalterne.

Med hilsen

Ingvild Kjerkol